

ANNA ALANKO

VALOISAT
TUNNIT

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

© Anna Alanko ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

ISBN 978-951-1-48335-9

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

VIULUMATINEAPÄIVÄNÄ KÄVIN ENSIMMÄISTÄ kertaa elämässäni hautaustoimistossa. Tarkoitus oli ostaa adressi ystäväni isän hautajaisiin. Ystäväni isä oli sairastanut jonkin aikaa, ja ystäväni oli vaikuttanut siltä kuin olisi osannut valmistautua tähän, tai sitten hänellä oli erityisen hyvät tunnetaidot.

Vierailu hautaustoimistossa opetti minulle monenlaisia kansalaistaitoja: olin aiemmin ihmetellyt, mistä adresseja ostetaan, kuka niitä ostaa, millaisia ihmissuhteita ovat ne, jotka päättyvät adressiin, miten estää kättä tärisemästä, miten kirjoittaa suoraan, selvällä käsialalla ja tekemättä kirjoitusvirheitä, voiko adressin laittaa ihan tavalliseen postilaatikkoon.

Olin liikkeellä kollegani kanssa, joka tunsi myös ystäväni isän. Hänkään ei ollut lähettänyt adressia aikaisemmin. Kun olimme valmiita, hän sanoi, että tämä oli ensimmäinen mutta ei viimeinen kerta.

Matinean takia olin pukeutunut lähes absurdin juhlallisesti siihen nähden, että oli maanantai-iltapäivä ja olin menossa hautaustoimistolta työpaikalleni jatkamaan töitä. Toimistolle saavuttuani avasin tietokoneen ja menin taukahuoneeseen

hakemaan kahvia. Siellä oli yllättävän paljon ihmisiä. Kukaan ei kuitenkaan kommentoinut mekkoani, se oli outoa ja sai minut epäilemään, sopiko laventelinsininen sittenkään minulle tai korostiko mekon pystykausulus kaularyppyäni.

Tein pari tuntia töitä ja lähdin toimistolta siihen aikaan kuin pitikin. Muistin, että olin luvannut ostaa lapselle kukkia ja jouduin sittenkin kiirehtimään. Kävelin ripeästi läheiseen ruokakauppaan ja hätäännyin, koska en löytänyt kukkakimpuja. Kysyin asiaa hyllyjä järjestävältä myyjältä, joka osoitti suuntaan josta olin juuri tullut. Miten paljon saatoin jännittää lapsen konserttia, minun täytyi rauhoittua, lapsi ei saisi huomata jännitystäni, hän ei saanut ajatella, etten luottanut hänen pärjäämiseensä.

Matkalla ruokakaupalta iltapäiväkerholle E:n lasten äiti tuli vastaan. En nähnyt häntä juuri koskaan. Huomasin hänet ensin. Sanoin moi ja hänen nimensä, hän sanoi moi, hymyilimme asiallisesti ja jatkoimme matkaa. Ajattelin, että meillä oli hyvä suhde ja että meillä ei juuri ollut vaikutusta toistemme elämään, mikä ei täysin pitänyt paikkaansa, mutta vaikutukset olivat epäsuoria ja ilmenivät kummallekin E:n välityksellä.

Hain lapsen iltapäiväkerhosta ja kävelimme musiikkiopistolle. Viereisellä kioskillä myytiin kesän jäljiltä jäätelöpuikkoja puoleen hintaan. Lapsi kysyi, voisiko hän saada jäätelön, vastasin voit mutta vasta tän jälkeen. Annoin hänelle välipalaa aulassa ja autoin häntä pukeutumaan mekkoon, jonka hän oli lainannut minulta, vaikka meillä oli edelleen iso pituusero. Hänen kummitätinsä tuli paikalle, hän soitti samassa matineassa.

Isäni tuli paikalle, sitten siskoni. Äitini oli flunssassa eikä päässyt. Lapsi löysi samassa musiikkiopistossa eri instrumentin soittamista opiskelevan koulukaverinsa, he juoksentelivat tilassa ja lietsoivat toisiaan, heidän käytöksensä oli sekä huonoa että hellyttävää.

Istuimme salissa, paikalle tuli muiden lasten perheitä, siten näin lasteni isän hahmon takavasemmalla salin ovella. Lapsi istui edessäni, joten olin lähempänä salin takaosassa olevaa ovea. Lasteni isä käveli ohitseni ja meni suoraan lapsemme luokse. Hän laski kätensä lapsen olkapäälle ja toivotti onnea esitykseen.

Yllätyin siitä, että yllätyin, kun hän ei tullut ensin minun luokseni niin kuin hän olisi tehnyt silloin kun olimme yhdessä. Sitten hän kääntyi ja tervehti hyvin kohteliaasti ensin minua ja sitten isääni, siskoani ja lapsen kummitätiä.

Lapsi soitti hyvin. Lapsen kaveri ja kummitäti soittivat myös hyvin. Kun matinea loppui, lapsen kummitäti, isäni ja siskoni pukeutuivat nopeasti ja kiiruhtivat koteihinsa, oli jo myöhä vaikka oli edelleen valoisaa. Oli se aika lokakuusta, jolloin aina ajattelin, ettei syksy juuri tänä vuonna ole niin kovin paha. Oltiin yhä kesäajassa ja aurinko paistoi etelästä yhden eikä kahdentoista aikaan ja melkein seitsemään saakka oli valoisaa, vaikka aurinko olikin silloin jo laskenut. Jäimme naulakoiden luokse kolmisin lapsen ja hänen isänsä kanssa. Sanoin lasteni isälle, että olen luvannut ostaa lapselle kioskilta jäätelön juhlan kunniaksi, ja jos hän haluaa, voin ostaa hänellekin.

Lapsi ja hänen isänsä söivät jäätelöt ja juttelimme konsertista. Sitten lasteni isä lähti hakemaan kuormapyöränsä.

Lapsi sanoi, mä haluaisin, että te olisitte vielä yhdessä. Kysyin, ai siksikö, että sä voisit olla meidän kanssa samaan aikaan. Lapsi sanoi joo, nyt te ootte yhdessä vaan silloin jos on koulun ensimmäinen päivä tai jotain muuta erityistä. Sanoin että hän voi järjestää meille tällaisia erityisjuttuja kuten vaikka matineoita. Hymyilimme toisillemme ja vaihdoimme puheenaihetta.

EROPROSESSIN ALUSSA RAJOJEN hakeminen oli pitkään vaikeaa, ja vietimme alkuun varsin paljon aikaa isä, äiti ja kaksi lasta -muodostelmassa. Ilmapiiri oli yleensä kummallinen ja räjähdysherkkä. Lasteni isä halusi viettää aikaa minun seurassani, koska pieni lapsi oli vielä vauva, suurin piirtein täysimetyksellä ja siitä syystä pääsääntöisesti minun kanssani. Minä taas halusin yhtäältä vältellä häntä, mutta toisaalta hain sovitusia sille, että koin olleeni ydinperheen aikaan liikaa yksin esikoislapsen kanssa. Sitä paitsi hänen käytössään oli auto ja viettämällä aikaa hänen seurassaan pystyin estämään häntä viettämästä aikaa uuden puolisonsa kanssa.

Kerran ajoimme hänen autollaan niemelle, siellä oli järkyttävän kaunista, ja pieni lapsi kuikuili vaunuissaan ja iso lapsi kiipeili puihin ja olimme vähän aikaa hyviä vanhempia heille, vaikka emme enää rakastaneet toisiamme. Lasteni isä käveli vauvan kanssa hiekkatietä eteenpäin ja minä jäin rantaan kahdestaan ison lapsen kanssa. Iso lapsi eteni istumaan vedessä olevalle kivelle.

”Oota, mä otan kuvan kun sä oot merenneito”, sanoin.

Keskityin hetken puhelimeeni ja sain kuvan otettua, mutta samaan aikaan lapsi oli riisunut toisen lapasensa ja päättänyt kokeilla, mitä tapahtuu, jos lapasen laittaa veteen. Virtaus oli aika kova ja hetken päästä lapanen oli ensin metrin ja sitten useamman metrin päässä. Lapsi kurotteli hetken kohti lapasta ja minä hätäännyin ja vetäisin hänet takaisin rantakalliolle. Vieressä ollut kalastaja yritti saada lapasen takaisin virvelillä mutta ei onnistunut, ja sitten lapanen oli jo tosi kaukana ja oli pakko luovuttaa. Käännyin lapsen puoleen ja huomasin hänen itkävän ja kun kysyin, olisiko se sulle rakas, itku yltyi. Kyse ei todellakaan näyttänyt olevan vain lapasesta, ja mietin, mikä kaikki tässä helvetin maailmassa olikaan satuttanut häntä ja että suuri osa siitä oli varmaan minun vastuullani. Menimme vauvan ja lasten isän luokse. Toinen lapanen oli tietenkin edelleen tallella ja muistutti tapauksesta, eikä kukaan osannut lohduttaa ketään.

Joskus nämä ydinperheen jälkeiset ydinperhetapaamiset sujuivat paremmin. Kun lasten isä täytti ensimmäisen kerran vuosia poismuuton jälkeen, iso lapsi kysyi, voisimmeko järjestää tälle synttärjuhlat. Kysyin, järjestääköhän isän uusi puoliso jotain, mutta lapsi sanoi, että se on töissä silloin. Lapsen aloite oli hyvin hellyttävä ja olisin joka tapauksessa koko päivän sidottuna lastenhoitoon. Vastasin että joo, voidaan me.

Syntymäpäivän aamuna iso lapsi piirsi keittiön liitutaululle kuvan isästään ja kirjoitti viereen isän uuden iän. Siinä vaiheessa vuotta lasteni isä oli aina seitsemän vuotta minua vanhempi, kesistä alkaen vain kuusi. Tein lohikeittoa ja lettukakkua. Otin lasten isästä kuvia lasten kanssa, hän näytti

niissä vähän jäätyneeltä mutta iloiselta. Illalla hänen oli tarkoitus lähteä ison lapsen kanssa omaan kotiinsa, hänen uusi puolisonsa oli tulossa sinne myös.

Parin tunnin kuluttua minusta alkoi tuntua raskaalta ja ehdotin, että lähtisimme koko porukalla ulos. Pieni lapsi nukahhti vaunuihin heti kun lähdimme liikkeelle, menimme rantaan. Iso lapsi tutki ympäristöönsä ja höpötteli, lasten isä kiitti minua kestätyksestä ja sanoi että te olitte nähneet paljon vaivaa.

Iso lapsi kysyi, kumpi teistä juoksee kovempaa, sanoin että katotaan, kärräsin vaunut sivuun ja napsautin jarrun päälle, katsoin entistä puolisoani silmiin ja iso lapsi sanoi än-yy-nyt.

Juoksimme rinta rinnan seuraavalle lyhtypylvääälle, ehkä viisikymmentä metriä, aivan täysillä tai siis niin täysillä kuin pystyimme. Lasten isä oli vähällä päästä voitolle mutta löysin itsestäni jotain, pelkkää pahaa sisua kai, ja kiihdytin tahtia. Olin jo lapsena ollut hidas ja kömpelö ja joutunut liikuntatunneilla seisomaan viimeisten joukossa riveissä, joista urheilulliset oli jo valittu, olin kokenut häpeää jo silloin, ja siten sama kokemus toistui avioerossa. Lasteni isä oli sanonut mullistavan rakastumisensa johtuneen siitä, että uusi puoliso on kiltti mutta olin varma, että todellinen syy oli se, että hän oli urheilullinen. Miten tämä nyt sitten olikaan mennyt, en todellakaan aikonut antaa hänen voittoa. Tulimme lyhtypylvääälle samaan aikaan, iso lapsi oli jäänyt vaunujen luokse eikä tilanteen ulkoa nähnyttä tuomaria siten ollut. Huohotimme, ainakin minun pulssini löi kovaa korvissa, sanoimme että näköjään juostaan yhtä kovaa ja että tätä ei muuten oteta uusiksi.

E tuli sinä iltana luokseni. Olin uuvuksissa ja minus-
ta tuntui, ettei minulla ollut hänelle riittävästi annettavaa.
Tiskipöydällä oli rippeet juhlista, kalakeitosta oli jäljellä
pelkkää lientä ja perunaa ja lettukakku oli menettänyt rapeu-
tensa jääkaapissa. Pyysin anteeksi sitä, että olin vaitonainen.
Katsoimme televisiota vauvan mentyä nukkumaan emmekä
harrastaneet seksiä. E ei sanonut mitään mutta vaikutti vä-
hän siltä, että hänellä oli ollut illalle odotuksia, jotka jäivät
täyttymättä.

Seuraavana päivänä haimme ison lapsen isänsä luota. Lapsi
tuli alaovelle pakasterasia kädessään ja kertoi, että rasiassa oli
hänen isänsä uuden puolison tekemää synttäräkakkua. Sanoin
lapselle kiitos ja käännysin E:n puoleen.

“Can you please eat that?” kysyin hampaatteni raosta.

“I’m sure she means well.”

Hymähdin E:lle passiivis-aggressiivisesti tarkoituksenani
viestiä, että älä jatka sen puolustelua.

Jatkoimme puistoon kävelyllä, kirsikkapuut kukkivat ja iso
lapsi sai leppäkertun kädelleen. Hän halusi ottaa sen lemmi-
kiksi, sanoin että sä voit yrittää pitää sitä mukanasasi. Käve-
limme aika pitkän matkan ja leppäkerttu pysyi kiinni hänen
kämmenselässään, ehkä siinä oli jotain kakun tai muun syö-
tävän rippeitä, mutta parinsadan metrin päässä kotoa leppä-
kerttu oli kuitenkin kadonnut ja iso lapsi tuli surulliseksi.

E söi lapsen kanssa puoliksi lasteni isän uuden puolison
tekemän kakkupalan, sanoi että se oli hyvää ja laittoi rasian
poikkeuksellisesti suoraan tiskikoneeseen.

Viulumatinean aikaan ydinperhekokoontumisista oli toistuvien ilmapiiriongelmien takia luovuttu kokonaan. Pienempikin lapsi vietti pari yötä viikossa isänsä luona, ja minä olin asentanut puhelimeeni muutaman melko edullisen taksi-sovelluksen. Lasten isän uusi puoliso oli muuttanut lasten isän luokse, ja lasten isä oli esittänyt minulle sekä pyyntöjä että vaatimuksia siitä, että alkaisin olla, kuten hän sanoi, normaalissa vuorovaikutuksessa hänen puolisonsa kanssa. Olin valmis olemaan hänen kanssaan saman verran tekemisissä kuin E:n lasten äidin, eli esimerkiksi sanomaan hei, jos törmäisimme kadulla.

Matinean jälkeen minä ja iso lapsi kävelimme edeltä naapurissa asuvan ystäväperheen luokse, missä pieni lapsi oli ollut hoidossa. Lasten isän piti käydä vielä ruokakaupassa. Sovimme, että tapaisimme ystäväperheen alaovella. Pienellä lapsella oli mennyt hyvin, mutta nyt kaikki vaikuttivat väsyneiltä. Ystäväperheen äiti puki lapsen ja lähdimme saman tien.

Lapsemme olivat menossa isälleen yöksi, niin kuin joka maanantai. Kysyin pieneltä lapselta rappukäytävässä, haluaisiko hän vähän maitoa. Hän sanoi *hjo*.

Imetin häntä rappukäytävässä. Lasteni isä tuli ovikoodin avulla sisään. Minulle tuli mieleen, että minä ja lapset näytimme vähän kodittomilta kun istuimme siinä ja imetin mekon alta. Pyysin lasten isää ottamaan meistä kuvan, hän otti, mutta en koskaan nähnyt sitä.

Pieni lapsi avasi suunsa ammолleen ja nännini vapautui. Sanoin hänelle, että te menette nyt siskon kanssa isille. Pieni lapsi alkoi itkeä. Pakkasimme hänet kuormapyörään, hän

rimpuili ja karjui äitiii. Hyvästelin lasten isän ja suukotin lasten poskia, vaikka pienempi jatkoi itkemistä ja rimpuilua.

Lasteni isä lähti polkemaan lapset mukanaan. Minä kävelin kotia kohti taakseni vilkuilematta. Emme joustaneet vaihtoissa koskaan. Oli vaikeaa sanoa, oliko se minulle helpotus vai kompromissi, johon minun oli suostuttava saadakseni sietämättömäksi muuttunut avioliitto loppumaan. Oli myös vaikea tietää, asetimmeko lapsille turvalliset rajat, mahdollisimmeko heille läheisen isäsuhteen vai aiheutimmeko heille hylkäämiskokemuksen. En ollut varma, oliko rinnan tarjoaminen rappukäytävässä mukavasti tehty lasta kohtaan vai johtuiko eroahdistusitku juuri siitä, että olin ensin tullut lähelle ja vetäytynyt sitten pois. Neuvolassa oli suositeltu imetämään niin pitkään kuin mahdollista, mutta lapsi oli kyllä jo kaksi.

Viulumatinean jälkeen olin pari päivää lapsivapaalla, tein osan rästissä olevista töistäni, nukuin yöt E:n syleilyssä, painelin rintani tyhjiksi suihkussa, elvyin, muistin välillä pienen lapsen huudon.

PIENEN LAPSEN SYNTYMÄN aikaan elämäni oli ollut kaaosta, ja olin pyrkinyt hallitsemaan sitä muun muassa hankkiutumalla työnantajani tarjoamalle ilmaiselle työterveyspsykologille. Ongelmillani oli hyvin vähän tekemistä työn kanssa, mutta käsitykseni mukaan siellä sai puhua pitkälti siitä mistä halusi. Lähetteeni sisälsi kolme kertaa kuusikymmentä, yhteensä satakahdeksankymmentä minuuttia aikaa muodostaa ja vakiinnuttaa tarina, jossa olin noussut jaloilleni varmasti alun perinkin tuohon tuomitusta avioliitosta ja jossa asiat olivat nyt todella hyvin ja tiesin, mitä olin tekemässä. Ensimmäinen kerta jäi parhaiten mieleen.

Työterveyspsykologin huone oli hyvin pieni. Hän avasi ovea ensin vain vähän mutta sitten enemmän huomattuaan, että olin tulossa vauvanvaunujen kanssa. Hänen ilmeensä säilyi melko peruslukemilla.

Kerroin työterveyspsykologille, että olin pyytänyt hyvin raskaaksi käyntyttä aviomiestäni muuttamaan pois ja suunnitelmistani oli vakiinnuttaa suhde uuden kumppanini kanssa.

E oli tuntunut tutulta heti. Olin tuntenut hänet kauan ja

olimme opiskelleet pitkälti samoja asioita. Hänen vanhempansa olivat samalla alalla kuin minun vanhempani. Hän näytti siltä, miltä jotkut miehet näyttivät Ilja Repinin maalauksissa, hänellä oli vahva leuka, vähän slaavilainen profiili ja kaunis parrankasvu. Hän nauroi mutta ei liikaa, kun alkuun kannoin rintapumppua mukanani silloin kun tapasimme ilman vauvaa, hän katsoi yleensä minua kohti kun puhuin hänelle, lähetteli ystävällisiä mutta ei-vaativia viestejä, joihin saatoin vastata joko heti tai sitten kun tilanne salli. Hänen päähänsä ei koskaan tuntunut juolahtavan oikeistolaisia, konservatiivisia, rasistisia tai feminismin vastaisia ajatuksia, mikä kasvatti hänen etumatkaansa lähes kaikkiin muihin miehiin nähden.

Hän kertoi minusta vanhemmilleen, ja hänen vanhempansa tulivat iloisiksi eivätkä ihmetelleet sitä, että heidän lapsensa uudella kumppanilla oli melko vastasyntynyt vauva. Hän kysyi minulta mitä haluaisin tehdä viikonloppuna ennen kuin teki suunnitelmia kenenkään muun kanssa, hän selvitti mistä pidän seksissä ja satutti minua vain silloin kun pyysin, hän otti minusta valokuvia, hän selvitti, millä tavoin selkäni oli kipeä ja millä vahvuudella sitä silloin piti hieroa. Saatoin valittaa hänelle kaikenlaisia oireitani, eikä hän koskaan kysynyt, johtuisiko tuo hormoneista tai siitä, että et ole käsitellyt avioeroa kunnolla. Hän sanoi aika usein, että voi vaihtaa pienen lapsen vaipan, hän opetteli tekemään juuri sopivan vahvaa kahvia ja lämmittämään siihen lisättävän kauramaidon ja tiesi olevansa komea mutta tuli silti iloiseksi, jos mainitsin asiasta. Päätin noin kolmansilla treffeillämme, että olisin hänen kanssaan loppuelämäni, ja aikomus vaikutti molemminpuoliselta.

Tarinassa, jonka esitin työterveyspsykologille, asiat kuulostivat melko yksinkertaisilta ja uusi suunnitelmani kuulosti ylivoimaisen hyvältä aiempaan tilanteeseen nähden. Halusin-kin olla selkeä ja jätin erään pakastealkioon liittyvän tavallaan erillisen tarinan kertomuksen ulkopuolelle. Silti keskustelussa nousi esiin vaikeita kysymyksiä, kuten se, voisinko saada jonkun korvauksen siitä, että en ollut lähtenyt aikaisemmin, ja jos, niin mistäköhän tämä korvaus voisi tulla ja missä muodossa. Oli myös vaikeaa tulla toimeen sen kanssa, että lopulta minä aloin näyttää erossa aloitteentekijältä, ja se päästi lasteni isän kuin koiran veräjältä. Kun tarina tuli näihin kohtiin, olin pitkähköjä aikoja hiljaa.

”Kuinka vakaasti sä siis haluat avioeron?” psykologi kysyi.

”Asteikolla yhdestä kymmeneen sanoisin suunnilleen yhdeksän”, vastasin.

Lasten isä oli pitkään ollut minulle tärkeä, ja juuri työpsykologikäynnin aikaan hän ei olisi halunnut erota, se mutkisti asiaa ehkä vähän. Lisäksi asiaa mutkisti erittäin paljon se, että en missään tapauksessa olisi halunnut, että lapset muuttaisivat osaksi ajasta toiseen kotiin. Tämä oli kuitenkin minuun keskittyvä psykologikäynti, ja jos puhuttiin vain minusta, minun oli päästävä pois avioliitosta, joka ahdisti minua aika lailla yötä päivää. Ymmärsin että siinä kohtaa ei kannattanut ottaa esille eroavan pariskunnan viimeistä pakastealkiota ja sitä että halusin tässäkin yhteydessä säilyttää sen.

”Aa, noin selkeästi”, psykologi vastasi. Jäin kuulostelemaan mitä tarkoitti ”aa” ja mietin, oliko hän saanut esittämästäni tarinasta haparoivan käsityksen.

Jatkoin puhumista vakuuttaakseni sekä itseni että psykologin. Kerroin, että minua suututti se, että olin ollut niin ahkera mutta sitä ei ollut mitenkään palkittu, olin hoitanut asiat niin että saimme lapsia, saimme asuntolainaa, saimme erilaisia melko arvostettuja koulutuksia, saimme esikoislapselle paikan maailman kauneimmasta päiväkodista. Jatkoin, että eksäni ei kieltämättä ollut vaatinut minua olemaan tällainen tai hoitamaan kaikkea, mutta oli niin paljon asioita, joista saattoi olla jotain hyötyä ja joiden saaminen oli pienellä vaivannäöllä mahdollista, että minusta oli kuitenkin kannattanut yrittää, sillä olin vielä tuolloin ollut hämmästyttävän tarmokas.

Kerroin työpsykologille, että olin melko varma, että lasteni isän ja tämän uuden kumppanin suhde oli väliaikainen, kai sen nyt saattoi tuollaisissa oloissa alkaneista suhteista tietää? Minulle oli tärkeää, että lasten isä jäisi yksin ja ilman rakkautta.

Työterveyspsykologi vaikutti poissaolevalta ja silloin kun hän sanoi jotain, hänen artikulointinsa oli epäselvää. Mietin, voiko hän olla kännissä, mutta en keksinyt miten asiaa olisi voinut kohteliaasti kysyä, joten jatkoin omaa juttuani.

Viidenkymmenen minuutin kohdalla minua alkoi ärsyttää. Vauvahan nukkui, minulla olisi ollut omaa aikaa, olisin voinut vaikka lukea jotain tai selata puhelinta. Kerroin vielä, että uusi kumppanini on kaikin muin tavoin todella ihana ja minua naurattaa hänen seurassaan ja mikä vielä tärkeämpää, pystyn hengittämään aivan vapaasti. Kuitenkin, jatkoin, minua mietityttää se, että hän on aina seurustellut. Psykologi

valpastui hiukan ja sanoi että no, hän sitten varmaan ainakin osaa seurustella. Tulkitsin sen niin, että hänen mielestään lasteni isä ei vaikuttanut osaavan. Tulkinta rauhoitti minua, ja mietin, että varmaan uusi puolisokin huomaisi asian pian. Sitä en enää sanonut työpsykologille.

VIULUMATINEAN AIKAAN TYÖPSYKOLOGIKÄYNNNEISTÄ oli kulunut reilut kaksi vuotta aikaa. Työpsykologin ja myöhemmin myös muiden sosiaali- ja mielenterveysalan ammattilaisten sekä läheisten tukema prosessi oli sinä aikana johtanut muun muassa juridisen avioeron läpikäymiseen minun ja lasteni isän välillä.

Minä ja E olimme edelleen yllättävänkin onnellisesti ja sopeutuneesti yhdessä. Olin oppinut seurustelemaan aiempaa paremmin. Sen sijaan että olisin fokusoinut uraani ja siihen, että ansaitsen perheelleni rahaa, vedän muita perheeseen liittyviä hankkeita kuten muutto- ja remonttiprojekteja ja pyrin olemaan seksuaalisesti uskollinen, olin tällä kertaa yrittänyt olla ystävällinen ja suora, sietää kumppanini harmittomia huonoja puolia ja artikuloida rajojani kumppanini vaikeiden huonojen puolien suhteen. Minusta oli tullut yllättävän erilainen seurustelija kuin avioliiton aikana. Olimme aika lailla suhteen alusta saakka eläneet avoimessa suhteessa ja erityisesti E oli hyödyntänyt vapauttaan.

Noin vuotta ennen viulumatineaa minä ja lasteni isä olimme viettäneet viimeisen avioliittopäivämme. Olin ilmoittanut työpaikalleni, että otan vapaapäivän, koska menen pankkiin hoitamaan asioitani. Olin sopinut tapaamisen pankkivirkailijan ja lasteni isän kanssa. Niihin aikoihin avioeron niin sanottu harkinta-aika oli tullut täyteen ja lopullisen avioeron saaminen oli viimein mahdollista. Taistelimme vain siitä, kuka saa olla lasten kanssa minäkin päivinä ja miten nämä päivät jaetaan. Asunnon siirtäminen kokonaan minun nimiini sujui yhteisymmärryksessä, ja yritin olla ajattelemta, ettei ollut kauaa siitä, kun sama pankkivirkailija oli istunut kanssamme eri neuvotteluhuoneessa pöydän ääressä ja ostimme kyseistä asuntoa yhdessä, ja että virkailija saattoi miettiä, oliko tilanteessa jo silloin ollut nähtävissä merkkejä tulevasta.

Otin meistä selfien pankin edessä. Lähetin sen lasteni isälle mutta vain hänelle. Sitten menimme tuttuun paikkaan lounaalle tarkoituksenamme siirtyä vaiheeseen kaksi kautta kolme. Söimme lounasta kuin ihan hyvät kollegat, joilla oli jonkin verran yhteistä kokemustaustaa. Tunnelma pysyi hetken ajan hyvänä ja aika humoristisena, olihan tämäkin jonkinlainen perheen virstanpylväs, jonka saattoi mieltää hieman juhlavaksi. Lasteni isä meni vessaan ja luonnostelin sillä aikaa lyhyen tekstin, jossa kerroin että olimme hakeneet avioeroa ja että asiaan liittyi uupumusta. Kun lasteni isä palasi vessasta, kysyin, voisinko jakaa sen sosiaalisessa mediassa. Hän sanoi älä jaa tota, minä lomaannuin ja vihasin häntä hiljaa enkä edelleenkään osannut puolustaa itseäni.

Pysyin silti päättäväisenä. Olin päättänyt hoitaa sinä päivänä vielä kaksi asiaa. Oli syksy, ja niinä viikkoina tuli täyteen kolme vuotta siitä, kun viimeisin koeputkihedelmöityskierros aloitettiin. Hedelmöityshoitoklinikalta oli taas tullut kirje, jossa kysyttiin, haluammeko jatkaa viimeisen pakastealkion säilyttämistä vuodella hintaan kolmesataa euroa.

Sanoin, tässä ois taas tää, voitko allekirjoittaa. Hän sanoi joo, alkoi etsiä kynäänsä ja lisäsi, jos tästä tulis jotain niin mä haluan sit olla sen huoltaja. Sanoin joo, en siksi että olisin pitänyt yhteishuoltajuudesta hänen kanssaan vaan siksi että halusin hänen allekirjoituksensa paperiin.

Lounaan jälkeen kävelimme vielä muutaman korttelin matkan yhdessä. Panin hedelmöityshoitoklinikan kirjekuoren postiin matkan varrella. Erotessamme sanoin hänelle että mä laitan sen kakkoshakemuksen kun oon kotona. Kävelin kotiin, avasin tietokoneen ja hain lopullista avioeroa meidän molempien nimissä.

PARI PÄIVÄÄ VIULUMATINEAN jälkeen lasteni isä soitti minulle kesken etäkokouksen. Laitoin mikrofonin ja kameran pois päältä, vastasin puhelimeen ja sanoin etten voi puhua. Hän sanoi okei ja pyysi minua soittamaan sitten kun voin. Hänen äänessään oli korostunutta asiallisuutta, jota hän yleensä käytti silloin kun halusi olla minulle mieliksi. Ihmettelin, miksi hän ei lähettänyt tekstiviestiä.

Yritin soittaa hänelle kokouksen jälkeen, mutta hän ei vastannut. Ajattelin, että edestakainen soittelu tuskin oli tarpeen ja että nyt hän varmasti lähettää jo tekstiviestin. Menin aiemmin sovitulle juhlavalle kokouslounaalle, söin siellä ihan hyvän kuha-annoksen ja join sen kanssa valkoviiniä, mikä osoitautui oikein hyväksi valinnaksi päivän edetessä.

Kun lähdin lounaskokouksesta, huomasin, että lasteni isä oli taas yrittänyt soittaa. Soitin takaisin ja hän vastasi. Hän jutteli niitä näitä. Pääsimme hetkeksi kiinni keskustelutapaan, joka meillä oli ollut joskus avioliittomme hyvinä aikoina. Kävelin kohti kotia ja hän kertoi työpaikkansa organisaatorakenteesta ja rahoituksesta. Mietin, että hän

ilmeisesti halusi vain jutella, ihan mukavaahan tämä olikin pitkästä aikaa.

Sitten kysyin, oliko hänellä jotain erityistä. Hän sanoi joo, mä oon miettinyt, miten mä sanoisin tän sulle. Sitten hän kertoi, että hänelle ja hänen uudelle puolisolleen on syntymässä lapsi puolen vuoden päästä keväällä. Sanoin että mä en tiedä mitä mä tähän sanoisin. Keskustelimme vähän aikaa minun toistani ja lopetimme puhelun. Mielessäni kävi, että minun kannattaisi nyt hengähtää, mutta huomasin että se tuntui vaaralliselta ja että todennäköisesti ainoa keinoni jatkaa tätä päivää oli tunnustella pientä päihtymystäni ja pysyä kiireisenä.

Lounaskokouksen aikana myös kollegani oli yrittänyt soittaa. Soitin hänelle takaisin ja hän kysyi, mikä meininki. Sanoin että olen juuri saanut järkyttävän tiedon, mun entinen puoliso on saamassa kolmannen lapsen. Kollegani sanoi okei, no onneks ei ton pahempaa, tuliko tämä sulle yllätyksenä. Sanoin joo. Kollegani sanoi okei no sit.

Yritin päästä kärryille siitä, mitä tutkimushankkeestamme pitikään juuri nyt taas tietää, enkä sanonut kollegalleni että minusta tuntui pahalta että hän vähätteli kertomani uutisen järkyttävyyttä. Pidin kiinni ajatuksesta, jonka mukaan tämä oli tullut täytenä yllätyksenä ja työnsin muut ajatukset pois.

Lasteni isän sukulaiset olivat lähettäneet meille muutaman uuden kauniin vauvanvaatteen pari viikkoa pienen lapsen syntymän jälkeen. Olimme saaneet uskomattoman määrän käytettyjä vauvanvaatteita muutenkin, ja suurimman osan niistä olin antanut eteenpäin heti niiden jäätyä pieneksi. En kuitenkaan ollut osannut laittaa lasten isän sukulaisten lähet-

tämää pakettia kiertoon. Paketin vaatteet olivat uusia ja peräisin kalliista lastenvaatekaupasta, niistä olisi saanut myymällä vielä rahaa mutta en kokenut niitä omikseni enkä siksi ollut myynyt niitä. Toisaalta en myöskään ollut halunnut herättää lasteni isässä lisääntymiseen liittyviä ajatuksia luovuttamalla vaatteita hänelle. Niinpä minulla oli näköjään jo kahden vuoden ajan ollut jonkinlainen aloituspakkaus nyt vallitsevaan tilanteeseen, ja se sijaiti vaatekaapissani. Oikeastaan tilanne ei siis ollut tullut yllätyksenä vaan olin osannut pelätä tarkalleen sitä, että asiat menisivät näin. Jos kertoisin jollekulle, että olin kyllä aavistanut tämän, pelkäsin etten saisi mitään myötätuntoa.

Soitin E:lle. Sanoin, että lasteni isän uusi puoliso on raskaana. E sanoi oho, toi on aika iso juttu. Jäin miettimään, olisiko oikein muuttaa sanamuotoa, sanoa että hän ”on raskaana” vaikka lasteni isä oli nimenomaan sanonut että heille ”syntyy lapsi”, se kuulosti abstraktilta, epäseksuaaliselta ja vääjäämättömältä toisin kuin raskaaksi hankkiutuminen.

Otin mahdollisen viinin hajun peittävän minttupastillin ja menin hakemaan lapset hoitopaikoistaan. He olivat olleet nämä viikoittaiset kaksi päiväänsä poissa ja sekä kiukuttelivat minulle että roikkuivat minussa. Se tuntui raskaalta. Aiemmin juodun viinilasillisen antama päihtymys alkoi väkisin kadota ja ajauduin ajattelemaan sitä, että lasteni isän uuden puolison odottamasta lapsesta oli tulossa minun lasteni sisarus. Mietin, miten voisın saada heidät kutsumaan uutta henkilöä sisaruspuoleksi jäämättä kiinni siitä, että aloite ilmaisun käyttämiseen on tullut minulta.

E tuli käymään. Hän leikitti lapsiani ja silitti minua kysyvän näköisenä. Hän ei saanut minua pois vaikeista tunteistani mutta se ei loukannut häntä, hän silitti minua kärsivällisesti ja ymmärsi kun selitin, että halusin että lapseni olivat minun luonani eivätkä isänsä luona mutta en silti olisi jaksanut heitä nyt ollenkaan.

Alkuyöstä E:n oli tarkoitus lähteä kotiinsa, mutta pyysin häntä jäämään. Harrastimme seksiä. Pyysin häntä satuttamaan minua. Pääsin sen avulla hetkeksi pois ajatuksistani, mutta kun E:n aiheuttama rakastava kipu lakkasi tuntumasta, toinen kipu tuli takaisin.

VIIMEISEEN JA EHDOTTOMASTI parhaiten sujuneeseen raskauteeni johtavassa koeputkihedelmöityskierroksessa oli saatu aikaan ihan lupaava määrä alkioita. Niistä suurin osa oli kuitenkin kuollut jo petrimaljalla. Alkionsiirron aikaan, viidentenä päivänä, clossa oli siirrettävän alkion lisäksi vielä neljä muuta.

Hedelmöityshoitoklinikan ansaintalogiikka perustui siihen, että oli naisia, jotka katsottiin tilastollisen todennäköisyyden valossa liian vanhoiksi, jotta heidän hedelmättömyyttään kannattaisi hoitaa julkisella sektorilla mutta jotka halusivat vielä kokeilla onneaan. Minusta taas tuntui kuin olisin riskisijoittaja, jolla on ylimääräisiä resursseja ja joka haluaa pitää kiinni siitä kaikesta ja saada sen kasvamaan korkoa. Lasten isä sanoi minulle noihin aikoihin, että minun kanssani oli aika vaikeaa, ja vastasin hänelle että sä voit lähteä jos haluat, mutta kaikki alkiot käytetään. Sanoin näin, mutta tarkoitinko sittenkin, että alkionsiirtoja jatkettaisiin, kunnes alkiot loppuisivat tai saisimme yhden lapsen lisää? Yhdenkin